

LEVENSLIJN

MODERNISTEN VS. FUNDAMENTALISTEN

De levenslijn is een interessante werkvorm, een werkvorm die verder gaat dan alleen maar het (re)produceren van een tijdbalk. Ook al bestaat de levenslijn ook uit historische gebeurtenissen en een tijdbalk, toch wordt in deze opdracht de tijdbalk levend omdat leerlingen zich moeten inleven in een of meerdere historische personages. Vervolgens geven de leerlingen per gebeurtenis aan wat de personages van die gebeurtenis vinden. Dit doen ze door op een tijdbalk in de vorm van een assenstelsel (de levenslijn) een waardering (van plus vijf tot min vijf) bij die gebeurtenis te plaatsen.

De levenslijn laat leerlingen:

- betekenis geven aan historische gebeurtenissen
- verbanden en samenhangen ontdekken
- de dimensie 'tijd' ervaren
- de rode draad uit een historische periode halen
- gebeurtenissen vanuit verschillende gezichtspunten interpreteren
- standpunten beargumenteren
- meningen en argumenten van anderen wegen

Onderwerp	De strijd tussen modernisten (aanhangers van Atatürk) en fundamentalisten in Turkije
Activiteit	Leerlingen bepalen hoe een modernist en fundamentalist zouden reageren op enkele gebeurtenissen uit de Turkse geschiedenis
Tijdsduur	De werkvorm duurt 50 minuten, inclusief nabespreken
Beginsituatie	Niveau: bovenbouw havo/vwo
Instrueren	In de klas is hoofdstuk 1 van het thema 'het Midden-Oosten' inmiddels behandeld Wat: vandaag gaan we kijken hoe modernisten en fundamentalisten reageerden op specifieke gebeurtenissen uit de Turkse geschiedenis Hoe: dit doen we door in een levenslijn aan te geven of zij op deze gebeurtenissen positief (+5) of negatief (-5) reageerden
Uitvoeren	Iedere leerling krijgt een instructie- en een invulblad. Laat de leerlingen in tweetallen de grafiek maken
Nabespreken	Wat: wat zijn de opvallende jaartallen en gebeurtenissen? Hoe: praat met leerlingen over hun aanpak. Hoe hebben ze het gedaan? Waarom op die manier? Waarom: vraag aan de leerlingen wat ze in de les hebben geleerd? Wat was er anders aan deze manier van werken?

Literatuurverwijzingen:

- Havekes, H. (red.), *Geschiedenis doordacht: Actief Historisch Denken 2* (Boxmeer, 2005).
- Fisher, P. (red.), *Thinking Through History* (Londen, 2000).
- Vries, J. de (red.), *Actief Historisch Denken: Opdrachten voor activerend geschiedenisonderwijs* (Boxmeer, 2004).

Deze werkvorm is volledig tot stand gekomen om geschiedenisdocenten te inspireren activerende didactiek toe te passen in hun lessen. Mocht u van mening zijn dat in deze specifieke werkvorm content gebruikt is waarover u copyright beschikt, kunt u zich wenden tot de beheerder van de website.

LEVENSLIJN

MODERNISTEN VS. FUNDAMENTALISTEN

Met de val van het Ottomaanse Rijk in 1922 kwam de staat Turkije tot stand. Het was Mustafa Kemal, later de naam Atatürk gekregen, die de eerste president van deze republiek werd. Atatürk had als doel Turkije te moderniseren naar Europees voorbeeld. Niet iedereen was het hiermee eens. Een grote groep fundamentalisten zagen met lede ogen toe hoe belangrijke islamitische waarden uit de samenleving werden verdrongen. Zo kwamen Turkse modernisten en fundamentalisten tegenover elkaar te staan.

Wat moet je precies doen?

- Op de volgende bladzijde staan een aantal jaartallen en bijbehorende gebeurtenissen. Lees ze eerst allemaal door
- Vraag jezelf af hoe Turkse modernisten en fundamentalisten op elke gebeurtenis gereageerd zouden hebben. Heel erg blij is +5, neutraal is 0 en niet blij is -5, maar alles er tussenin is ook mogelijk.
- Gebruik voor de modernisten de kleur **blauw** en voor de fundamentalisten de kleur **rood**.
- Zet een punt of een kruisje in de grafiek.
- Als je alle jaartallen hebt gehad, verbind je de punten met elkaar. Zo krijg je een blauw levensgrafiek van de modernisten en een rode levensgrafiek van de fundamentalisten.

De gebeurtenissen

1923 – Op 29 oktober van dit jaar kwam de Republiek van Turkije tot stand, een democratie met een grondwet. Er was daarmee een einde gekomen aan het oude Ottomaanse Rijk en het voortbestaan van het sultanaat. Turkije was nu een op zichzelf staand land geworden.

1924 – Er komt een einde aan het religieuze onderwijs zoals dat lange tijd werd gegeven aan Turkse kinderen, toen Turkije nog onderdeel was van het Ottomaanse Rijk. Vanaf 3 maart dit jaar wordt er seculier onderwijs gegeven. Hiermee werd de invloed van de islam op het onderwijs sterk teruggedrongen.

1926 – Een nieuw wetboek voor strafrecht werd geïntroduceerd, geïnspireerd door wetboeken uit Europese landen. Hiermee kwam er een einde aan het bestaan van polygamie. Tevens kwam er hiermee een einde aan de sharia, het traditionele islamitische rechtssysteem.

1928 – In de Eerste Wereldoorlog was de Turkse in het slop geraakt, maar daarna spectaculair gegroeid. De landbouwopbrengsten en industrie groeiden enorm onder Atatürk. Alle Turken profiteerden hiervan.

1930 – Atatürk gaf de opdracht de geschiedenis van het Turkse volk te herschrijven. De Ottomaanse erfenis moest uit het geheugen worden gewist.

1933 – Islamitische bijeenkomsten, ook in de moskee, moesten vanaf nu in de Turkse taal worden gehouden. De koran mocht niet meer in het Arabisch worden voorgelezen.

1935 – Ook andere religies dan de islam, zoals Grieks Orthodox of de Armeense kerk, werden nu geaccepteerd. Bovendien werd afgesproken dat geen één geloof, ook niet de islam, bevoorrecht zou worden.

1938 – Atatürk komt te overlijden en werd opgevolgd door Ismet Inonu, die achter de hervormingsdrang van zijn voorganger stond.

1961 – Atatürk heerste als een dictator over Turkije, in een eenpartijstaat. Na de Tweede Wereldoorlog kwam er een politieke partij bij, maar van een echte democratie was nog niet te spreken. Zo werd in dit jaar een coup (staatsgreep) gepleegd door 38 militairen, die nadrukkelijk een democratisch Turkije wilden. Zij waren bang dat conservatieve moslims de macht zouden overnemen.

1980 – Een tweede coup in Turkije vindt plaats, ditmaal geleid door Kenan Evren. Ook al stelde hij meermaals dat hij respect had voor de oprichter van de Republiek van Turkije Atatürk, toch sloot hij meerdere instituten die Atatürk had geopend. Bovendien werden tijdens zijn bewind meerdere mensen gemarteld en geëxecuteerd vanwege hun politieke overtuigingen.

1995 – De Welvaartspartij, een islamitische politieke partij opgericht in 1983, komt aan de macht. De partij wilde een herstel van de islamwaarden en beloofde de herinvoering van de sharia (islamitisch wetboek).

1997 – In dit jaar besloot het Turkse leger over te gaan tot het afzetten van de premier Necmettin Erbakan, de leider van de Welvaartspartij. De partij werd daarna verboden wegens pogingen een islamitische wetgeving door te voeren.

2000 – De AKP wordt opgericht, een partij die sterk gelooft in de conservatieve en islamitische waarden van het Ottomaanse Rijk.

2002 – De AKP overwint met een grandioze meerderheid. Recep Tayyip Erdogan wordt premier van Turkije.

2004 – Erdogan besluit tot het verwijderen van het verbod op het dragen van een hoofddoek in overheidsgebouwen, zoals universiteiten, rechtbanken en het parlement.

2011 – Erdogan beperkte de vrijheid van meningsuiting, verhoogde de censuur in de media, verhoogde de accijnzen op alcohol en voerde een onderwijskundige verandering door waardoor islamitische elementen in het onderwijs werden aangemoedigd.

2013 – Een groot verzet vond plaats in Turkije: demonstranten komen samen in Istanboel om zich te verzetten tegen de conservatieve en islamitische overheersing van de AKP en Erdogan.

LEVENSLIJN

MODERNISTEN VS. FUNDAMENTALISTEN

Beantwoord vervolgens onderstaande vragen individueel:

1. In de periode 1923-2013 zijn er in Turkije momenten waarop zowel de fundamentalisten als de modernisten blij waren. Noem één van die momenten.

---

2. Er zijn in deze periode ook momenten waarop de fundamentalisten blij waren en de modernisten boos. Noem twee van die momenten.

---

3. Noem ook twee momenten waarop de fundamentalisten boos waren en de modernisten blij.

---

4. Kijk goed naar de levenslijn. Welk moment zou je kunnen aanhalen als begin voor het succes van de fundamentalisten? Waarom juist dat moment?

---

5. Welke mogelijke verklaring zou je kunnen geven voor het feit dat het grootste deel van de Turkse bevolking zich beweegt richting conservatieve islamitische waarden, in plaats van richting moderne democratische West-Europese waarden?

---

6. Leg uit dat steeds minder Turken graag de bijnaam Atatürk gebruiken voor Mustafa Kemal.
